

Міжнародна науково-практична конференція
“Міжнародні тенденції та перспективи розвитку
в освіті та науці в умовах глобалізації”
до 100-річчя академіка Степана Дем'янчука
(м. Рівне, 13 листопада 2025 року)

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «СПОРТИВНІ ІГРИ» ДЛЯ БАКАЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ»

Кінаш Максим

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Сотник Олег

*старший викладач Національного господарства
та природокористування
м. Рівне, Україна*

Сотник Жанна

*кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
м. Рівне, Україна*

Освітній і спортивний простір потребує фахівців, які не лише знають техніку ігор, а й уміють адаптувати методику їх викладання до сучасних викликів. Здобувачі мають бути готові працювати з різними віковими групами, включно з дітьми, молоддю, людьми з інвалідністю. Спортивні ігри – одна з найулюбленіших форм фізичної активності серед учнів, студентів і дорослих. Вони сприяють соціалізації, емоційному розвитку та формуванню командного духу. Ігри активно використовуються в інклюзивному навчанні, фізичній реабілітації, адаптивній фізичній культурі. Це відкриває нові можливості для працевлаштування та міждисциплінарної співпраці. В умовах урбанізації, гіподинамії та психоемоційного навантаження спортивні ігри виступають, як ефективний засіб профілактики та оздоровлення, що формують стійкість, витривалість, здатність до співпраці, а також навички, які необхідні не лише в спорті, а й у повсякденному житті.

Навчальний курс поєднує теоретичні знання (історія, правила, тактика) з практичними навичками (техніка, суддівство, організація змагань). Формує готовність здобувачів до викладання, тренерської діяльності, адаптації ігор для різних контингентів. Робоча навчальна

програма може включати базові та вибіркові модулі: футбол, баскетбол, волейбол, гандбол, теніс тощо. Під час складання робочих навчальних програм необхідно враховувати регіональну специфіку, матеріально-технічну базу, інтереси студентів [1-4].

Сучасні умови вимагають адаптацію викладання матеріалу до різних освітніх форматів, використання очного, змішаного та дистанційного навчання. Окремі теми курсу «Спортивні ігри» передбачатимуть застосування відеоаналізу, мобільних додатків, онлайн-платформ для вивчення техніки та тактики. Безумовно якісне засвоєння практичного матеріалу залежить від педагогічної й професійної майстерності та емоційного інтелекту викладача. Викладач має не лише демонструвати техніку, а й формувати мотивацію, командну взаємодію, етичні норми гри. Важливо навчити студентів працювати з різними віковими групами, включно з дітьми, людьми з інвалідністю, ветеранами спорту. В освітньому процесі акцент зміщується з традиційного оцінювання фізичних показників студентів на комплексне визначення рівня сформованості професійних компетентностей. Освітня компонента «Спортивні ігри» передбачає оцінювання не лише технічної майстерності, а й здатності студента: організувати ігрову діяльність у різних умовах; пояснити правила та адаптувати їх до вікових і фізичних особливостей учасників; обґрунтувати вибір методики навчання та тренування; забезпечити безпечне, етичне та мотиваційне середовище для гри.

Для цього застосовуються сучасні інструменти формативного оцінювання: самооцінка, портфоліо, відеозвіти, практичні кейси та ситуаційні завдання. Самооцінка виступає важливим інструментом рефлексії, що сприяє усвідомленню власних педагогічних дій, формуванню відповідальності за якість навчального процесу та розвитку професійної самосвідомості майбутнього фахівця. Портфоліо слугує засобом систематизації та демонстрації індивідуального прогресу студента, його методичних напрацювань, участі у спортивних заходах та здобутків у професійній діяльності. Відеозвіти є ефективною формою демонстрації практичних навичок студентів, зокрема в організації занять, проведенні спортивних ігор та виконанні функцій суддівства, що дозволяє об'єктивно оцінити їхню професійну готовність. Практичні кейси та ситуаційні завдання використовуються як ефективний засіб перевірки здатності студентів приймати обґрунтовані рішення в умовах, наближених до реальної професійної діяльності, що сприяє розвитку критичного мислення та педагогічної гнучкості. Такий підхід сприяє формуванню у студентів не лише фахової компетентності, а й педагогічної гнучкості, критичного мислення та готовності до роботи в умовах змінної освітньої та спортивної реальності.

Освітня компонента «Спортивні ігри» має не лише фізкультурно-оздоровчу, а й важливу соціальну функцію. Ігрові види спорту виступають ефективним засобом соціалізації, розвитку комунікативних навичок, профілактики психоемоційного виснаження та інтеграції різних соціальних груп у спільний освітній простір. У процесі навчання студенти мають усвідомити, що спортивні ігри – це не лише техніка і змагання, а й інструмент педагогічного впливу, що дозволяє сприяти включенню осіб з інвалідністю, представників різних вікових та етнічних груп у спільну діяльність; формувати толерантність, емпатію, здатність до співпраці; використовувати ігри як частину реабілітаційних програм, зокрема для осіб із посттравматичними станами, порушеннями опорно-рухового апарату, когнітивними труднощами; створювати безпечне, мотивуюче середовище, де кожен учасник відчуває свою значущість. Таким чином, викладання спортивних ігор має включати соціально-педагогічний компонент, що готує майбутніх фахівців до роботи в інклюзивному, мультикультурному та емоційно чутливому середовищі.

У процесі реалізації освітньої компоненти «Спортивні ігри» викладачі стикаються з низкою методичних, організаційних та психолого-педагогічних викликів. Серед основних труднощів варто виокремити: різний рівень фізичної та технічної підготовленості студентів; обмеженість матеріально-технічної бази; низький рівень мотивації окремих студентів; складність у формуванні педагогічних навичок; виклики інклюзивного навчання; недостатній рівень цифрової грамотності; складність об'єктивного оцінювання. Подолання зазначених труднощів потребує системної підтримки викладачів, оновлення освітніх програм, впровадження цифрових інструментів та розвитку інклюзивної педагогіки в галузі фізичної культури і спорту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сотник О. Тематика навчального курсу «Спортивні ігри з методикою викладання (баскетбол)» для здобувачів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Наука та освіта в епоху нових викликів та можливостей: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / Міжнародний гуманітарний дослідницький центр (Житомир, 13 січня 2024 р). Research Europe, 2024. С. 87-91.
2. Сотник О. В., Гарієвський Ю. В. Робоча програма навчальної дисципліни «Спортивні ігри з методикою викладання» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Фізкультурно-спортивна реабілітація» зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка. URL: <https://www.megu.edu.ua>
3. Сотник О. В., Гарієвський Ю. В. Роль і значення викладання навчальної дисципліни «Організація і суддівство спортивних змагань» для здобувачів освітньо-

професійної програми «Фізична культура і спорт». Міжнародна науково-практична конференція до 30-річчя Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука». 19 жовтня 2023 р. м. Рівне. С. 20-22

4. Сотник О. В., Кінаш М., Омелянюк Ю. Спортивні ігри з методикою оздоровчої роботи. Актуальні питання та перспективи інноваційного розвитку науки та освіти в умовах євроінтеграції: зб. тез доповідей учасн. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Рівне, 14 листоп. 2024 р.). Міжнар. економ.-гуманіт. ун-т ім. акад. Степана Дем'янчука. Рівне: МЕНУ, 2024. Ч І. С. 262-264.